

Doel van het spel

Het antieke Rome kreeg zijn drinkwater dat het dringend nodig had door lange waterleidingen, de aquaducten.

Iedere speler probeert als bouwheer, met behulp van de bouwmeesters en de arbeiders, aquaducten te bouwen die zo lang mogelijk zijn en zo veel mogelijke punten brengen. Maar niet altijd zijn alle resources in gelijke mate beschikbaar. Ieder

nieuw deelstuk kan alleen met behulp van de erbij horende bouwmeester worden opgericht, want hij levert de bestanddelen voor bochten, rechte stukken, bruggen en dubbele bochten.

Een goede planning is heel belangrijk als het voor de spelers erom gaat, een aquaduct op het juiste tijdstip te sluiten en daarmee te waarderen.

Vorbereiding van het spel

Opstelling van de bouwmeesters

Van iedere soort bouwmeester (met bocht, dubbele bocht, recht stukje, brug en joker) komt telkens één pion in de reserve (boven rechts op het spelplan). De resterende bouwmeesterpionnen (12 stuks) worden door de spelers achter elkaar en om beurten, beginnend bij de startspeler, op een willekeurig vakje van de rondweg geplaatst. Op ieder vakje mag maar 1 bouwmeester staan.

Vorbereiding van de reservoirs en de arbeiders

Iedere speler krijgt het waterreservoir in de kleur van zijn keuze en de erbij horende arbeiders.

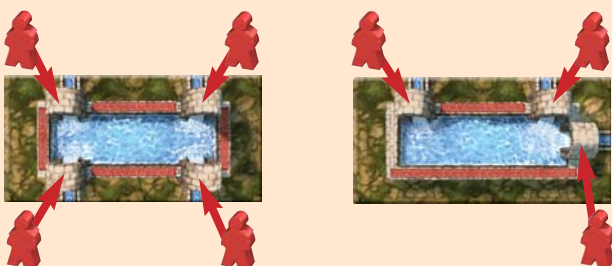
Met twee spelers krijgt iedere speler 2 reservoirs, een van hun het gele en het blauwe reservoir en de andere de twee overige.

Afhankelijk van het aantal spelers worden de reservoirs zo gelegd dat de kant met 4 aansluitingen (bij 3 spelers) of de andere kant met 3 aansluitingen (bij 2 en 4 spelers) naar boven wijst.

De waterreservoirs worden volgens de afbeelding hiernaast op het spelbord geplaatst.

(De zwarte pijltjes tonen het aantal en de richting waar de aansluitingen van de reservoirs naartoe moeten wijzen.)

Op iedere aansluiting van een reservoir wordt één van de eigen arbeiders geplaatst.

Spelverloop

Er wordt om beurten met de wijzers van de klok mee gespeeld. De oudste speler is de startspeler. Hij voert zijn spelzet compleet uit, daarbij kan hij de volgende gedeeltes doorlopen:

■ Aquaduct uitbouwen

■ Aquaduct sluiten

■ Puntenwaardering van gesloten aquaducten

Nadat de speler zijn zet heeft afgesloten is de buurman/-vrouw aan zijn linke kant aan de beurt.

■ Aquaduct uitbouwen

Om een aquaduct uit te bouwen worden de volgende stappen doorlopen:

- arbeider en erbij horende bouwmeester kiezen
- desbetreffend plaatje leggen
- arbeider vooruitschuiven
- desbetreffende bouwmeester vooruitschuiven

Arbeider en erbij horende bouwmeester kiezen

U kiest een van uw arbeiders, wiens aquaduct moet worden uitgebreid.

Bij een spel met twee spelers heeft u bij iedere beurt de vrije keuze tussen uw 6 eigen arbeiders.

Één van de bouwmeesters moet in de directe zicht van deze arbeider staan. Dat betekent dat één van de bouwmeesters vanuit het vakje van de arbeider in een rechte lijn (horizontaal of verticaal) op de rondweg aan de rand van het spel moet staan.

Omdat er altijd vier mogelijke “kijkrichtingen” van een arbeider zijn kunnen diens gevolgde tot maar liefst vier bouwmeesters in zijn directe zicht staan.

U kiest nu één van de bouwmeesters in uw directe zicht, neemt het **desbetreffende** plaatje uit de algemene voorraad en legt dit aan het desbetreffende aquaduct.

Plaatje legen

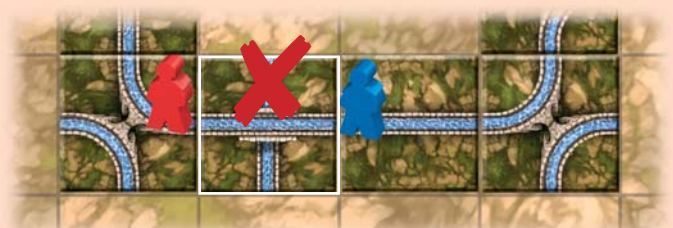
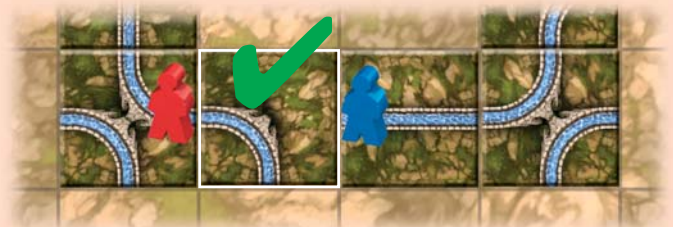
- Het plaatje wordt op een manier voor de desbetreffende arbeider gelegd dat het erbij horende aquaduct wordt verlengd.
- Het plaatje mag ook op een manier geplaatst worden dat een aquaduct van iemand anders of van uzelf wordt afgesloten.
- Geen van de plaatjes mag op een manier worden gelegd dat twee aquaducten met elkaar worden verbonden (dat betekent dat geen aquaduct met twee reservoirs mag zijn verbonden).

Opmerking: Als aquaduct gelden die bouwdeelen van een aquaduct die met een reservoir zijn verbonden.

Enkele plaatjes zonder verbinding met een reservoir gelden niet als aquaduct.

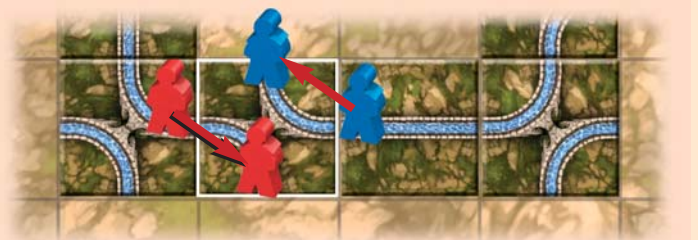
In de directe zicht van de gele arbeider staat een bouwmeester die de bouw van een brugdeel mogelijk maakt.

Opmerking: Vrije aquaduct-onderdelen zonder verbinding met een reservoir mogen wél met een aquaduct worden verbonden.

Arbeider vooruitschuiven

Als één of meerdere aquaducten verlengd zijn schuiven alle arbeiders die erbij betrokken zijn vooruit naar het nieuwe einde van hun desbetreffende aquaducten. Hiervoor wordt de arbeider aan de rand van het plaatje geplaatst waarop het aquaduct op dit moment eindigt.

Speler "rood" legt een dubbele bocht en plaatst zijn arbeider aan het nieuwe einde van het aquaduct. Het aquaduct van speler "blauw" is hierdoor ook verlengd worden. Ook de blauwe arbeider wordt aan het einde van zijn aquaduct geplaatst.

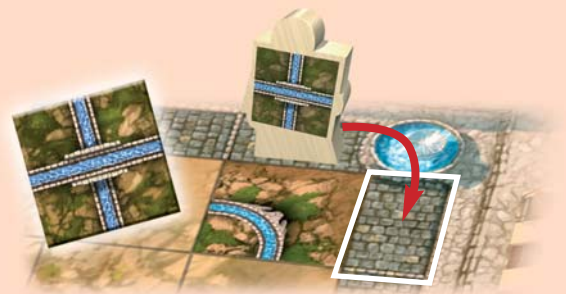
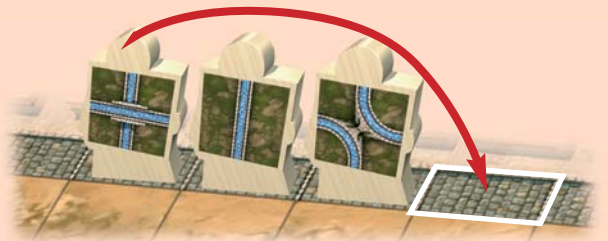
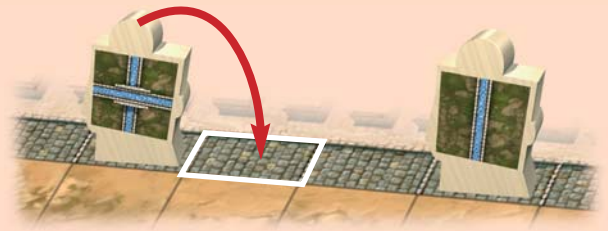
Opmerking: Het nieuwe einde van het aquaduct hoeft niet altijd met het net gelegde plaatje overeen te komen. Indien door het leggen van het plaatje een gat werd gesloten wordt het aquaduct meteen met meerdere vakjes verlengd.

Bouwmeester vooruitschuiven

De gebruikte bouwmeester wordt nu met de wijzers van de klok mee op het volgende vrije vakje op de rondweg geplaatst.

Mocht de pion hierbij om de hoek, d.w.z. over een put heen, worden getrokken, moet u nog eens een plaatje van dezelfde soort plaatsen.

Dit legt u op een willekeurig vrij vakje, maar niet op een vakje dat aan het einde van een aquaduct grenst (noch van een eigen noch van iemand anders). Voor het geval dat dit niet mogelijk is omdat een dergelijk vakje niet bestaat, mag ook geen extra plaatje worden geplaatst.

Speciale situaties bij de uitbouw van een aquaduct

Zetdwang

Zolang het mogelijk is om een van de eigen arbeiders volgens de regels te zetten moet dit ook worden gedaan.

U mag niet vrijwillig van een zet afzien, ook al zijn de gevolgen voor u van nadeel.

Geen bouwmeester in directe zicht

Indien geen van de eigen arbeiders een bouwmeester in zijn directe zicht heeft staan, wordt in deze zet ook geen plaatje gebruikt. Daarvoor trekt u een bouwmeester naar keuze met de wijzers van de

klok mee op het volgende vakje van de rondweg. Voor het geval dat de bouwmeester hierbij over een put getrokken wordt mag de speler géén extra plaatje leggen.

Soort plaatje niet meer beschikbaar

Indien een bouwmeester een bepaalde soort aan geeft die in de eigen voorraad niet meer beschikbaar is neemt u in plaats hiervan een ander plaatje naar keuze uit de voorraad en verbouwt u het desbetreffend.

■ Aquaduct sluiten

Nadat een plaatje werd verbouwd wordt gecontroleerd of en hoeveel aquaducten daardoor werden gesloten.

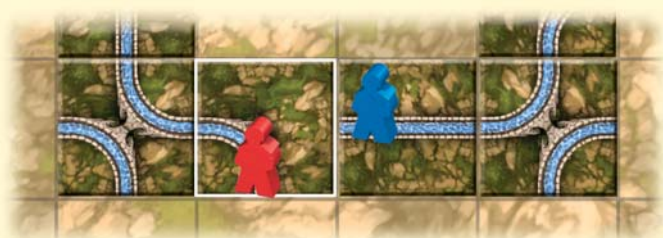
Sluiting door bouwkundige maatregel

Indien een aquaduct niet meer kan worden verlengd – of door een niet passend aangrenzend plaatje of door de rand van het spelveld – is het gesloten.

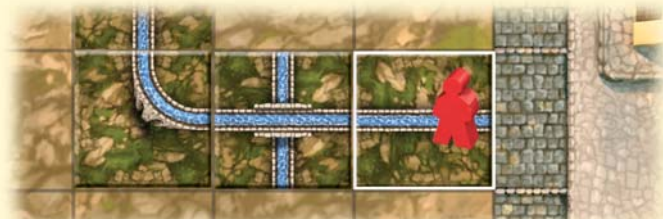
Het maakt niet uit of het om een aquaduct van uzelf of van iemand anders gaat. Het kan zelfs gebeuren dat door het leggen van een plaatje meerdere aquaducten worden gesloten.

Vrijwillige sluiting van een eigen aquaduct

Heeft de speler door het leggen van een plaatje in deze zet geen eigen aquaduct afgesloten dan mag hij nu vrijwillig één van zijn eigen aquaducten sluiten (dus ook als dit aquaduct nog verder had kunnen worden uitgebouwd).

“Rood” beëindigt het aquaduct van de blauwe arbeider door een plaatje te leggen.

“Rood” verlengt zijn aquaduct wellicht, maar omdat het aan de rand van het spelveld niet verder gaat beëindigt hij het bovendien.

Opmerking: Omdat de plaatsen op de podia beperkt zijn is het heel belangrijk om een aquaduct op het juiste ogenblik te sluiten.

■ Puntenwaardering van de gesloten aquaducten

Aan het einde van een spelzet worden **alle net gesloten aquaducten gewaardeerd**, of het nu de aquaducten van uzelf of van iemand anders zijn.

De vakjes worden geteld waarover het aquaduct loopt. Ieder vakje telt voor **1 punt**.

Loopt een aquaduct voor een **tweede keer** over een veld heen telt dit veld voor nog een punt (dus in totaal 2). Het startplaatje met het reservoir telt **niet mee**.

Erepodia

De arbeider, wiens aquaduct net werd gesloten wordt op het podium met het desbetreffende aantal punten aan de rand van het spelveld geplaatst.

Indien het podium reeds is bezet wordt de arbeider op het eerstvolgende vrije podium eronder geplaatst.

Op ieder podium past telkens precies een arbeider. De podia “3” en “7” vormen een uitzondering, want hier is er plek voor twee arbeiders.

Indien een aquaduct meer dan 20 punten bereikt wordt de arbeider op het hoogste vrije podium geplaatst. Voor dit geval geldt het desbetreffende aantal punten; de overvloedige punten komen te vervallen.

Indien tijdens een spelzet meerdere aquaducten werden gesloten worden allereerst de arbeiders van de spelers gewaardeerd die aan de beurt was. De arbeiders van de overige spelers volgen met de wijzers van de klok mee.

Een aquaduct van speler “rood” werd gesloten. Het loopt (telkens één keer) over 8 plaatjes heen en heeft daarom een waarde van 8 punten. De erbij horende arbeider wordt op het podium met de “8” geplaatst.

Speler “rood” heeft een aquaduct met de waarde “8” gesloten. Helaas is het desbetreffende podium al bezet. Hij moet een arbeider op het eerstvolgende vrije podium eronder plaatsen. Gelukkig is er plek voor twee arbeiders op het podium nummer 7.

Reserve-bouwmeester

Voor ieder aquaduct dat in de actuele spelzet werd gesloten kiest de erbij horende speler een bouwmeester uit de reserve, zolang zij er nog beschikbaar zijn.

Beginnend bij de speler die de beurt heeft nemen de desbetreffende spelers om de beurt het aantal reserve-bouwmeesters.

Wie er een (of meerdere) reserve-bouwmeesters heeft moet deze direct vóór de volgende eigen spelzet op een willekeurig vrij vakje van de rondweg plaatsen.

Daarmee zijn zij onmiddellijk beschikbaar voor alle spelers, net als de andere bouwmeesters op de rondweg.

Joker-bouwmeester

Één van de reserve-bouwmeesters is gekenmerkt met een speciale sticker. Indien hij tijdens een spelzet gebruikt wordt (van één van de arbeiders in de directe zicht), mag de speler een nog beschikbaar plaatje naar keuze verbouwen.

Aan het begin van het spel zijn er 5 verschillende bouwmeesters in de reserve.

Opmerking: De speler mag deze bouwmeester natuurlijk ook meteen zelf gebruiken.

Spielende und Schlusswertung

Indien één van de spelers geen arbeider meer op het spelveld heeft staan mag hij ook geen bouwmeester meer zetten en geen plaatjes meer in het spel brengen.

Indien tijdens een hele beurt géén plaatje meer wordt gelegd eindigt het spel met de speler, die daarvóór het laatste plaatje had gelegd. Open aquaducten worden nu gewaardeerd, beginnend bij de actuele speler.

Aansluitend vindt de eindwaardering plaats.

Iedere arbeider krijgt het aantal zegepunten dat met zijn podium overeenkomt. De arbeider op het podium met het hoogste getal krijgt

een bonus van 4 zegepunten, de arbeider op het een na hoogste podium krijgt een bonus van 3 zegepunten en de arbeider op het twee na hoogste podium krijgt 2 zegepunten extra.

Opmerking: Samen met een bonus kan een arbeider beslist meer dan 20 zegepunten scoren.

De speler met de in totaal meeste zegepunten (podiumwaarde en eventueel bonus) van zijn arbeiders heeft gewonnen. Bij een gelijkspel delen de desbetreffende spelers de zege.

Voorbeeld van een eindwaardering

“Blauw” - 17 punten (podium) + 4 punten (bonus) = 21 punten
+ 5 punten (podium) + 0 punten (podium) = totaal 26 punten

“Groen” - 14 punten (podium) + 3 punten (bonus) = 17 punten
+ 4 punten (podium) + 1 punten. (podium) = totaal 22 punten

“Geel” - 12 punten (podium) + 2 punten (bonus) = 14 punten
+ 6 punten (podium) + 3 punten (podium) = totaal 23 punten

“Rood” - 11 punten (podium) + 7 punten (podium)
+ 2 punten (podium) = totaal 20 punten

Water – levensnoodzakelijke en belangrijke voorwaarde voor de ontwikkeling van het imperium van de Romeinen. Ter veiligstelling van de verzorging werden over lange afstanden met behulp van kunstvaardige bouwmeesters de meest

AQUA ROMANA

adembenemende bouwwerken van de klassieke oudheid gebouwd – de aquaducten. Zonder technische hulpmiddelen werden diepe dalen en moeilijk terrein overwonnen. Doe mee aan de wedstrijd om de bouw van de langste aquaducten.

Spelmateriaal

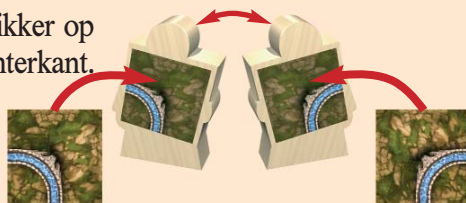
- 84 plaatjes – met verschillende onderdelen van een aquaduct, onderverdeeld in vier soorten: bocht, recht stukje, brug en dubbele bocht.

- 16 houten arbeiders in de vier kleuren van de spelers – bouwen de aquaducten.

- 1 hoog met stickers – voor de bouwmeester. Er komt telkens dezelfde sticker op de voor- en de achterkant.

- 1 spelplan – toont 84 vrije vakjes en 4 voorgedrukte bochtstukjes van een aquaduct.

- 4 startplaatjes in de vier kleuren van de spelers – tonen op twee kanten een waterreservoir met verschillende aansluitingen.

Aansluitingen voor 4 aquaducten; voor een spel met drie spelers.

Aansluitingen voor 3 aquaducten; voor een spel met twee of vier spelers.

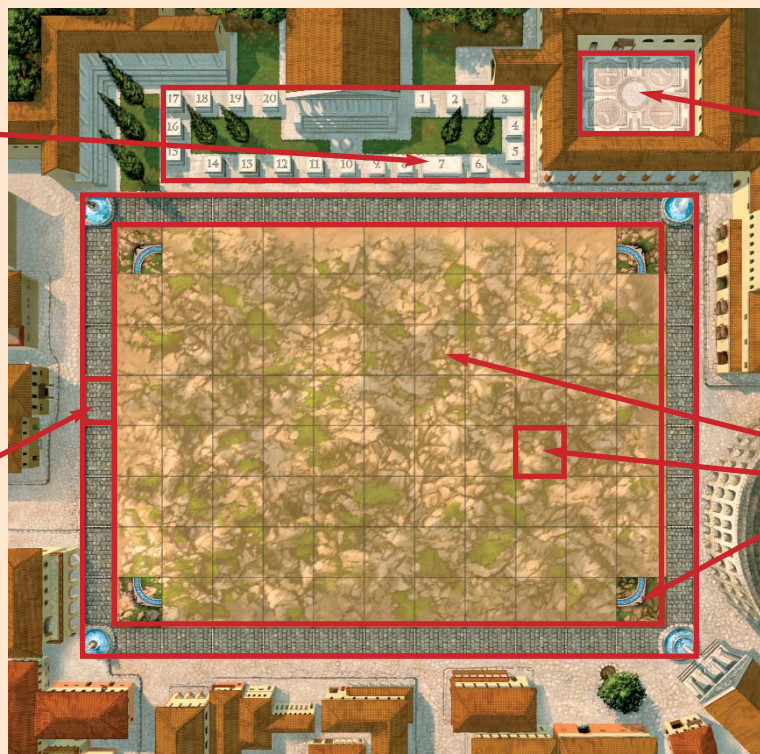
- 17 houten bouwmeesters – stellen bepaalde onderdelen van een aquaduct beschikbaar aan de arbeiders.

- 1 spelregels

20 podia voor de arbeiders die een aquaduct hebben afgesloten. Zij geven het aantal zegepunten aan.

Plek voor de 5 verschillende bouwmeesters die de reserve vormen.

De rondweg voor de bouwmeesters telt 38 vakjes

Spelbord met 84 vrije vakjes en 4 vastgelegde aquaduct-onderdelen.